

1908 ~ 23. JANUAR ~ 1958

A. S. BERGENS BLIKTRYKKERI, BERGEN

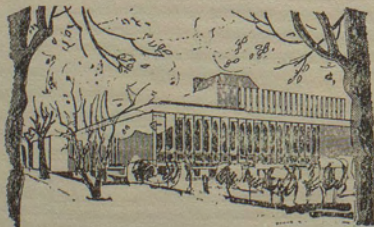
0 1 0 2 7 2 D A 0

Q box 7

97d041724

Universitetsbiblioteket i Bergen

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET I BERGEN

Gave fra

Alf C. Tornøe
1981

Q box 7
Ekspl. 2.

Gjesdal, Carl Olav Gram

A.S. Bergen Blikktrykkeri, Bergen 1908 - 23. januar - 1958.

MED BLIKKET FREMOVER FRA 1908

Bergen [fort. 1958].

646396

Vi henvender oss til Dem

for å fortelle at vår bedrift i disse dager har bestått i femti år. Et halvt århundre er relativt sett ingen lang tid, men lang nok til at vi gjerne vil markere denne milepelen i vår historie. Og vi gjør det med dette lille skrift som vi håper vil fange Deres interesse.

Vår bedrift har i årene som er gått, alltid vært innstilt på å betjene sine kunder på beste måte, og har sett det som en vesentlig oppgave å følge med i utviklingen for å imøtekomme de forskjelligartede emballasjebenhov. Vår femtiårsdag runder vi i utbygningens og ekspansjonens tegn. Vi kan forvisse Dem om at vi står bedre rustet enn noensinne til å yte Dem våre tjenester når det gjelder å dekke de stigende krav til emballasjen – i dag og i fremtiden.

Vi sender alle våre forbindelser en takk for samarbeid og tillit.

Bergen i januar 1958.

Med hilsen

A/S Bergens Bliktrykkeri, Bergen

Es Valbjørng

Eiendommen i Nonnesætergaten og Vincent Lunges gate der BBB tilbrakte de første årene. Bedriften vokste snart av klærne, og transportproblemene både innenfor og utenfor dens vegger ble så store at ledelsen tidlig begynte å se seg om etter en eiendom med gunstigere beliggenhet.

Bearbeidelse av blikk har bergenserne drevet med i århundrer, om det vitner tollregnskaper, lensdokumenter, byggeberetninger og laugsprotokoller. Også den grafiske industri har rike tradisjoner i byen mellom de syv fjell. Men det var selve den bergenske modernæringen – fiskehandelen – som den 23. januar 1908 ga støtet til opprettelsen av det aksjeselskapet som i dag heter Bergens Blikktrykkeri, Bergen. En ny tids behov og materialer skapte omkring århundreskiftet flere slike bedrifter langs kysten. Norsk fiskehermetikk var blitt en verdensartikkel. Det trengtes pålitelig emballasje. Konkurransen krevde dekor og etiketter i pene farger. Etter hvert ble det også klart for produsenter av andre vareslag at deres produkter ikke bare presenterte seg bedre i blikkemballasje, men også kunne garanteres større holdbarhet gjemt bak de tynne, fjærlette, tette og hygieniske blikkplatene. Blikket var blitt det unge århundrets fremste emballasjemateriale.

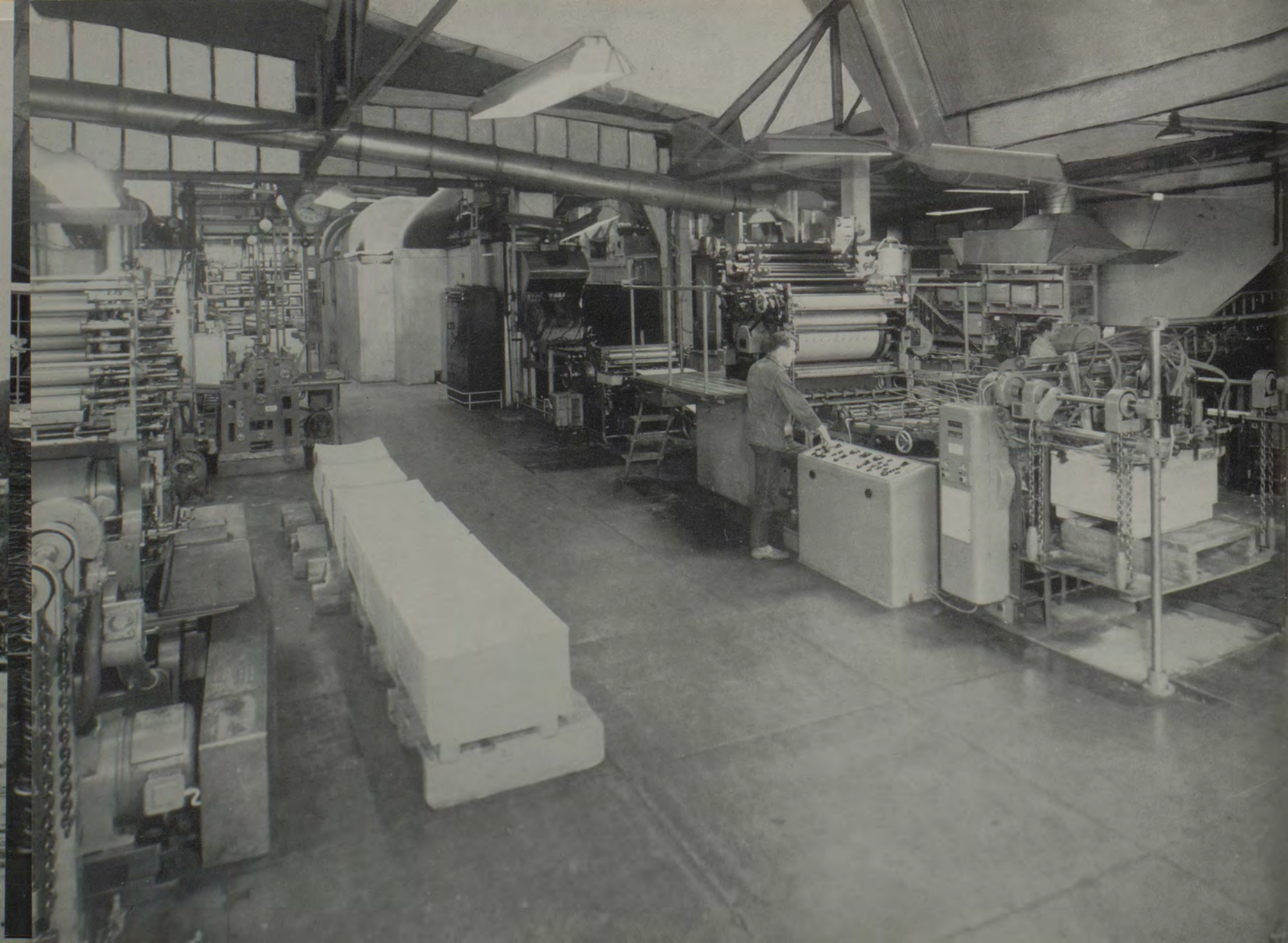
Bedriften levde i trange kår de første årene. Eiendommene Nonnesætergaten og Vincent Lunges gate – senere overtatt av Bergens Skofabrik – var ikke bygget for å huse industri etter tidens krav. Men Paul Scholz, selskapets første administrerende direktør og også en av grunnleggerne, ledet den unge industrien inn i en stor ekspansjonsperiode. Det var fullt opp å gjøre i emballasjefabrikken, i de litografiske avdelinger og i trykkeriene. Lagrene ble stadig holdt fylte med råmaterialer som ble transportert frem med hestekjøretøyer og med motorbåter gjennom «Strømmen». Men tungvint var det å løpe fra hus til hus, fra etasje til etasje. Utvidelser og rasjonalisering var nødvendig. I 1913 flyttet bedriften over i en nyoppført fabrikkbygning, reist etter arkitekt Schak Bulls tegninger på Damsgård, på den idylliske eiendommen Solheimslien som året før var blitt kjøpt fra fru Andrea von Tangen. Puddefjordens sørvestre bredd, en gang sete for bergensernes «lyststeder», var på vei til å bli byens store nye industriområde.

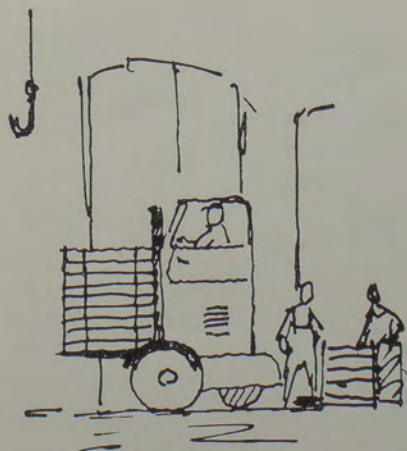

Bergens Bliktrykkeri fant et blivende sted på Damsgård, og her har bedriften opplevd gode og dårlige tider, utvidelser og innskrenkninger, i takt med konjunktursvingningene på de markeder den har vært avhengig av. – Nye avdelinger kom til. En fabrikk for fortinning av blikkplater ble bygget, en avtinningsfabrikk og en fabrikk for hermetikkummi. Det ble opprettet en avdeling for fremstilling av hermetikknøkler, likeså et stort mekanisk verksted for produksjon og reparasjon av verktøy. Dette ble senere utvidet for fremstilling av maskiner til hermetikkindustrien. I «de florisante tider» ga bedriften også impulser til opprettelsen av nye bedrifter: I 1915 Trondhjems Blikemballagefabrik, i 1916 Norsk Blikvalseverk, i 1920 en kartonasjefabrik.... – Så kom nødsårene, og de rammet hardt. Sist i tyveårene kjempet også vår bedrift tungt. Men den tok seg opp igjen i begynnelsen av tredveårene. Og noe senere fortsatte det med nye utvidelser.

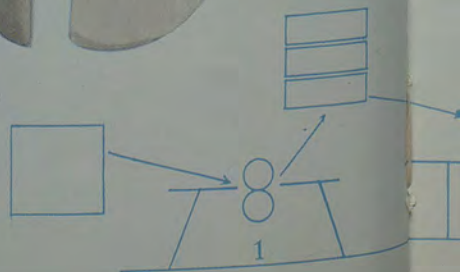
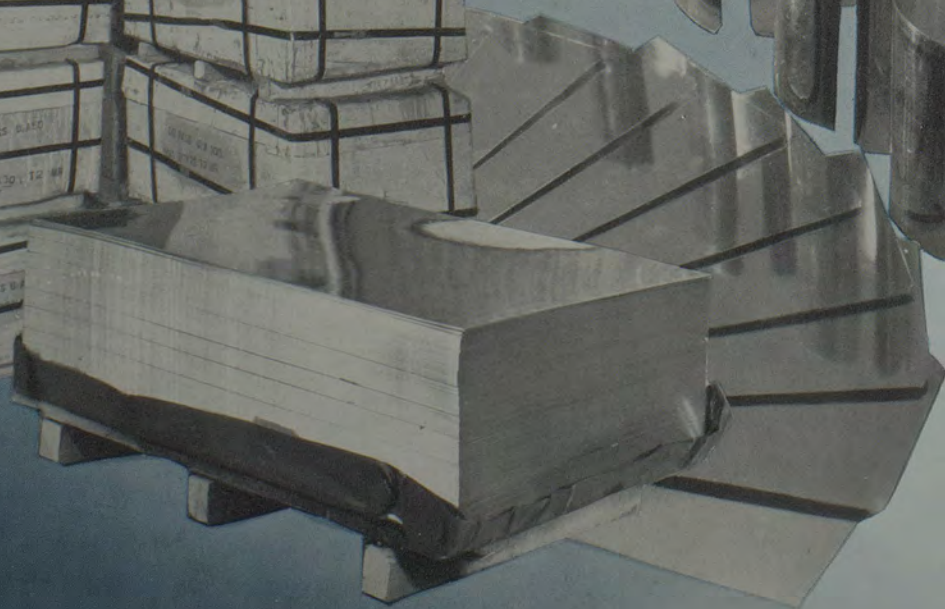

Bedriftens leder i denne nye ekspansjonsperioden ble direktør Harald Scholz, grunnleggerens sønn. Et båndvalseverk ble opprettet for at man skulle være selvforsynende med råmaterialer til fremstilling av hermetikkemballasje. Men den tilspissede internasjonale situasjon kullkastet alle planer, og med krigen kom stagnasjonen. Alt året før krigens utbrudd i Norge hadde Christiania Spigerverk overtatt bedriften. Krigsårene ble brukt til rasjonalisering og planlegging av nye fremstøt under fredeligere forhold. Etter okkupasjonen begynte således en ny epoke i utviklingens tegn under direktør sivilingeniør Per Valebjørgs ledelse. Før hadde bedriften vært innstilt på først og fremst å imøtekomme hermetikkindustriens emballasjekrav, men nå stilte den seg i stigende grad også til disposisjon for andre bransjer. Blant dem maling- og lakkindustrien, den teknisk-kjemiske industri, oljeindustrien, den farmasøytiske industri og kosmetikkindustrien. Produksjonen tok et veldig oppsving, og bedriften runder nå halvsekket sterkere rustet enn noensinne før.

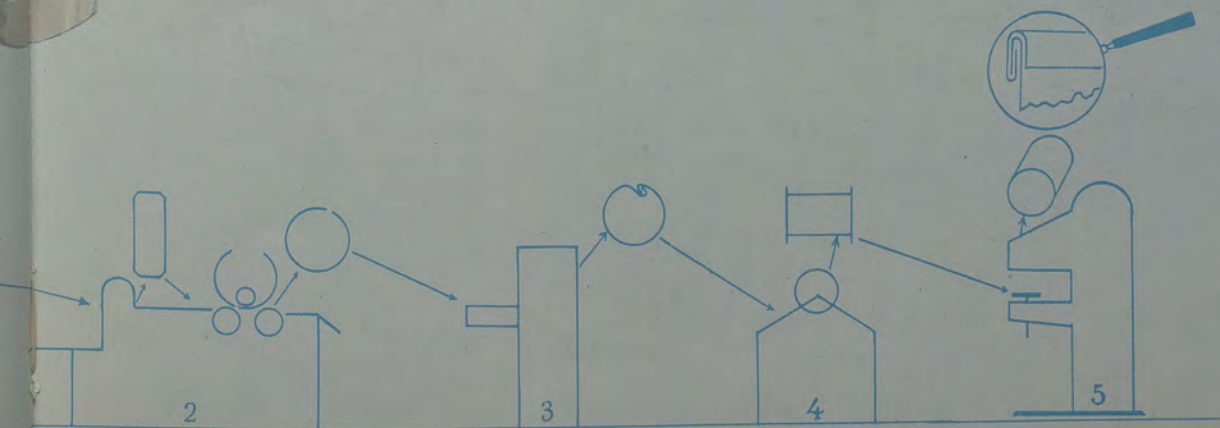

Fra blikk til boks

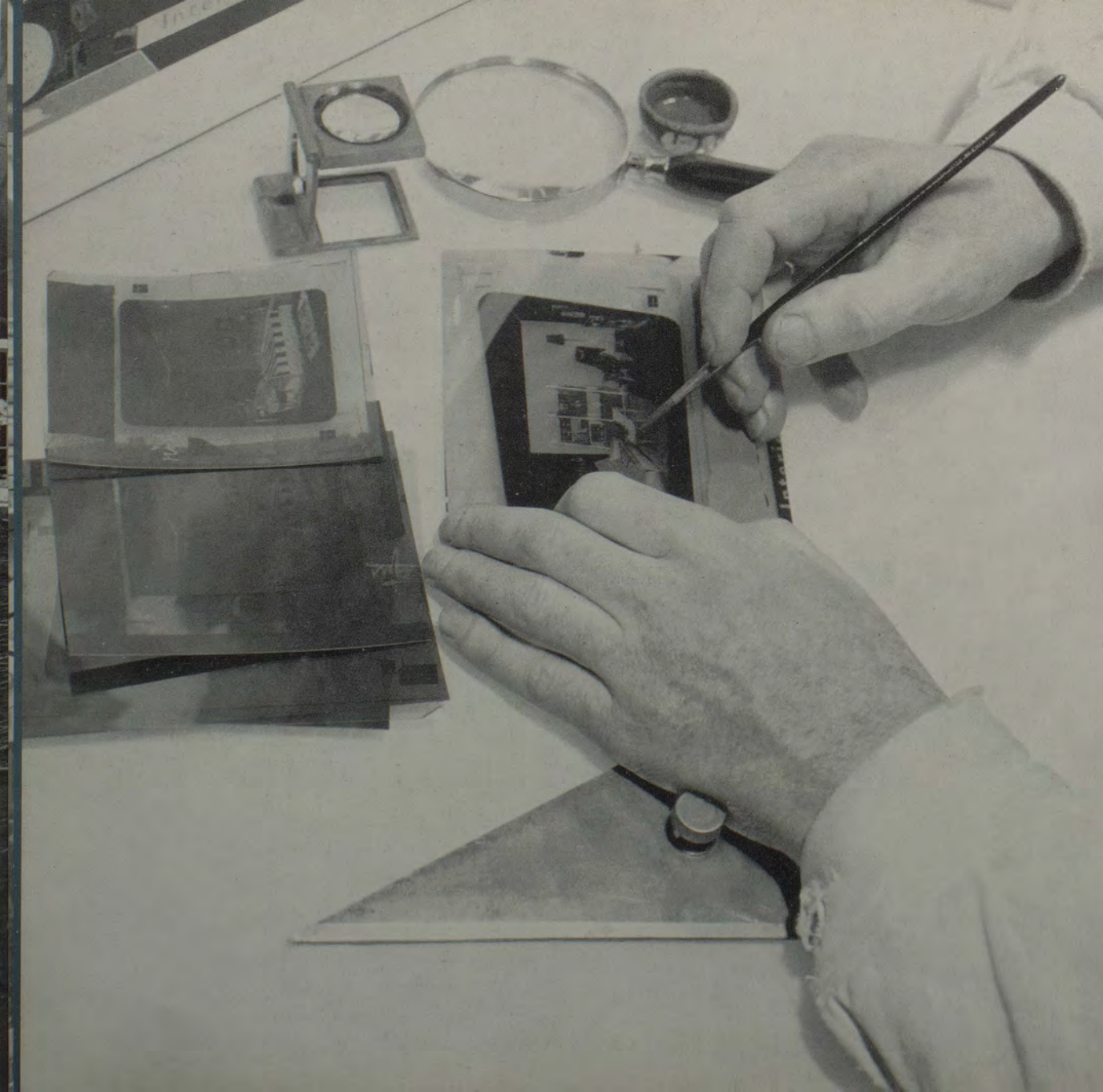

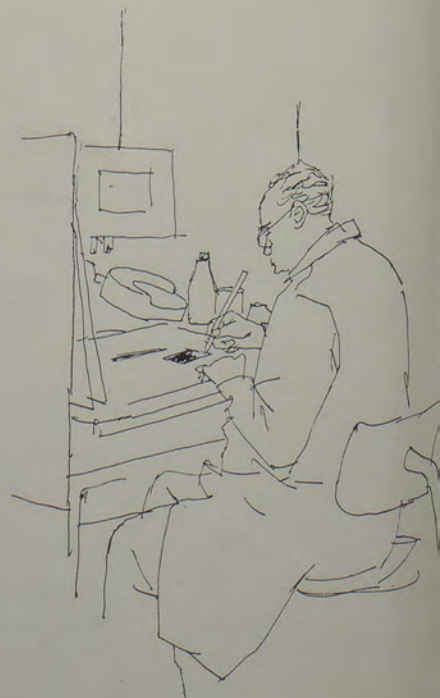
Disse billedsidene forteller litt om noen av våre produkter — BBB-bokser til dekning av mange forskjellige behov. Den skjematiske skissen viser hovedoperasjonene ved fremstillingen av en boks — den runde literboksen. Og på de følgende sider suppleres med fotografier som gir et inntrykk av hvordan enkelte av disse primære operasjoner utføres.

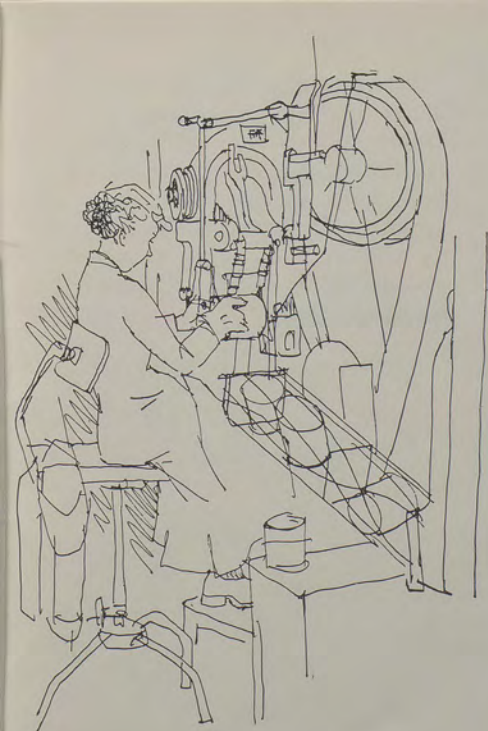

- 1 Blikkplatene deles i serier i rullesak.
- 2 Serien hjørneklippes og rundes.
- 3 Serien langfalses.
- 4 Serien børdles, den får flens i over- og underkant.
- 5 Bunnen som er stanset ut, påfalses. Trykklokkeringen settes på etter samme prinsipp.

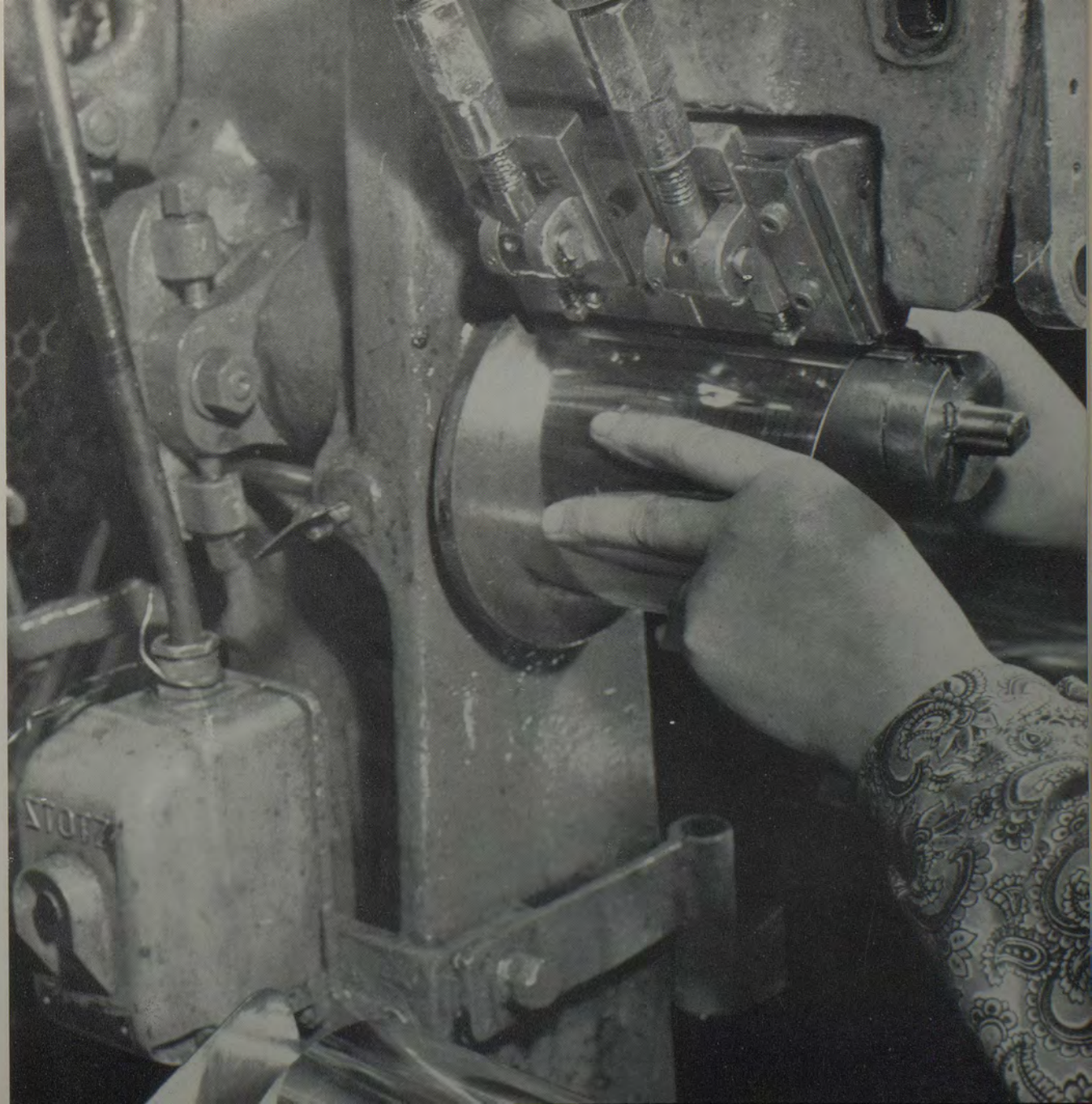

Hos litografen skapes boksens personlighet — enten det nå er den klassiske runde literen, den lille delikate spesialboksen eller den store kannen; enten det er den direkte dekorerte boksen, eller den som pryder seg med «mavebind» og etikett i lokkende farger.

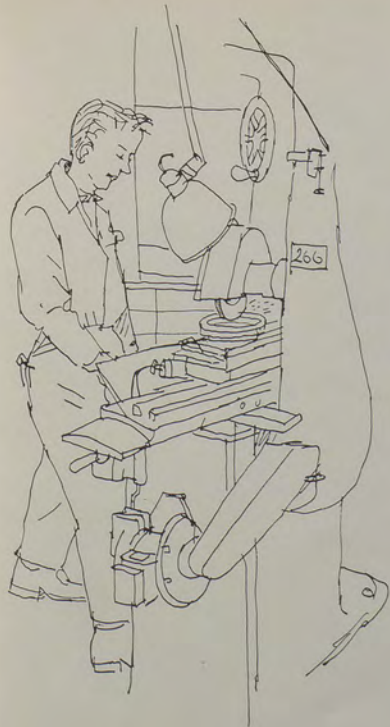
Presisjonsmaskiner og kyndige hender gir boksen dens form. Blikkplaten er skåret opp i «sarer», de er hjørneklippet og rundet. Nå langfalses kroppen slik dette bildet forteller, før transportbåndet bringer den videre til neste operasjon som er bordslingen.

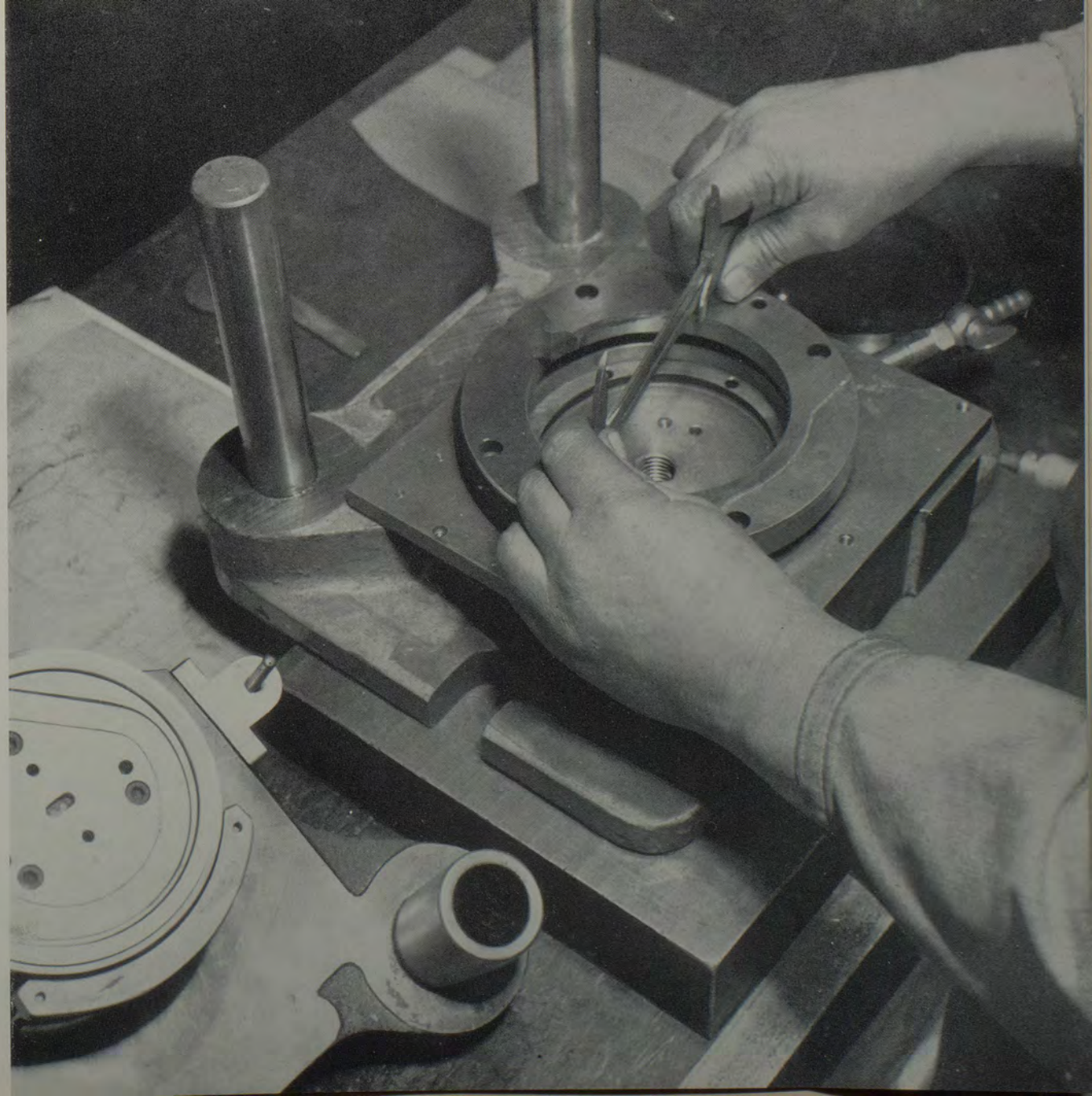

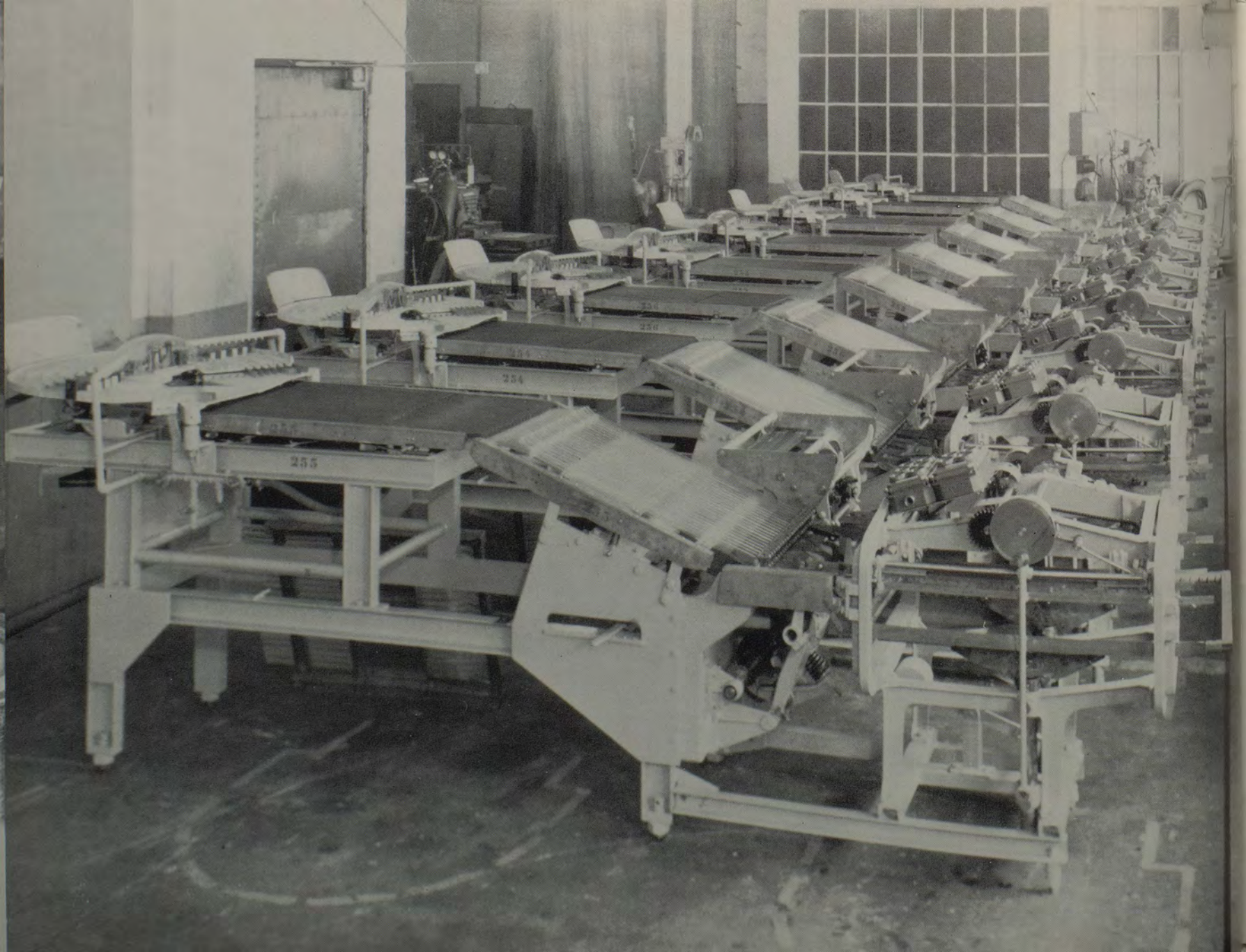
Når kroppens kanter er bødlet, det innebærer en utbøyning av kantene, falses bunn og trykklokkering på. Det skjer i to operasjoner som utføres etter det samme prinsippet. Under lupen på side 13 gis et inntrykk av hva det går ut på. — Og så er klassikeren blant boksene ferdig!

Varierte vareslag, transportproblemer og norsk individualisme stiller store krav til BBB's verktoy. Og dermed til bedriftens mekaniske verksted som lager disse våre viktigste hjelpemidler. Her er kravet presisjon, og det hevdes med usvikelig konsekvens.

Betjent av førsteklasses fagfolk kom BBB's mekaniske verksted med sine presisjonsmaskiner i etterkrigsårene til å spille en betydelig rolle ved uteksperimenteringen av den første og hittil eneste effektive tredemaskin for brisling. Denne maskinen fremstilles nå i fellesskap av Trio Maskinindustri, Stavanger og Bergens Bliktrykkeri, Bergen. – Produksjonen av en verdensartikkel som norske røkte sardiner i olje, krever at brislingen tres på tein, en kostbar operasjon som man gjennom decennier forgjeves har forsøkt å mekanisere. Ved hjelp av de nye maskiner skapes en flytende prosess hvor fisken uten berøring av menneskehånd sorteres, ensrettes og tres på tein som så igjen automatisk plasseres i røkerammen. Det vil si at en bedrift kan spare et stort antall sesongarbeidere ved å anskaffe et aggregat – ett sorteringsapparat og to tredemaskiner. Med de nåværende lønninger amortiseres en slik anskaffelse på kort tid. Selvsagt er da også maskinene blitt en suksess. Det bekreftes av at det allerede er solgt over seksti sorteringsapparater og tredemaskiner.

Bedriftens vesentligste grunnlag er de mennesker som arbeider i den. En viktig forutsetning for vekst og trivsel er samarbeidet mellom dem – arbeideren ved sin maskin, teknikeren med sin regnestav, kontormannen bak sin pult, kontordamen ved sin skrivemaskin, – alle ledd i kjeden. Svikter ett, skaper det forstyrrelser i prosessen. – BBB beskjeftiger i dag omkring 350 mennesker. Det er en stor gruppe, og vi kan glede oss over et godt samarbeid og over at de ansatte trives. Det kommer til uttrykk også i den kjensgjerning at 56 medarbeidere i løpet av de siste ti år har fått medaljen for lang og tro tjeneste fra Det Kgl. Selskab for Norges Vel. I jubileumsåret står ytteligere tre for tur. Av de dekorerte er 37 ennå i fullt arbeid, mens 9 er gått av med pensjon. Blant de sosiale tiltak som bedriften er særlig interessert i, er utbyggingen av feriehjemmet på Nordre Erdal. Videre den utvekslingen som årlig bringer seks arbeidere fra en ledende dansk emballasjefabrikk til et fjorten dagers gratis ferieopphold hos oss, og som skaffer et tilsvarende opphold i Danmark for seks av våre arbeidere.

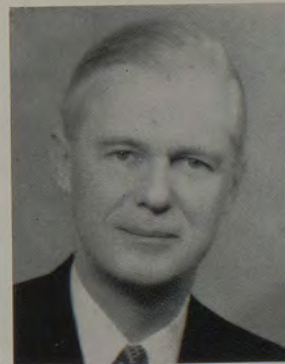
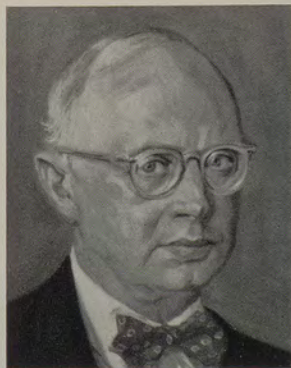

1955

1947

Direktor Gunnar Schjelderup
Styrets formann

Direktor S. A. Solberg
Styrets viseformann

Direktor Erling Andresen

H.r.adv. Finn Arnesen

Skipsreder Nils Astrup

Direktor Chr. Sommerfelt

Styret for A.s Bergens Bliktrykkeri, Bergen.

Det Kgl. Selskab for Norges Vel har tildelt følgende medarbeidere ved BBB medaljen for lang og tro tjeneste.

1947:

*Bertha Vatle
Marie Andersen
Wilhelma Mikkelsen
*Andrea Nilsen
Margit Espelid
Berentine Jakobsen
Petra Jordal
*Elfrida Johnsen
Ranveig Knudsen
*Oluf Paulsen
*Hans Helgevold
Johan E. Spord
Olaf Hansen
*Oscar Solberg
Bernhard Valderhaug

*Ivar Hop
*Birger Larsen
Ernst Fuglum
*Sverre Lie
Racin Lund
*Ingvald Ingebrigtsen
Dankert Iversen
Kristian Reed
*Lyder Olsen
*Oscar Erstad
*Martin Arnesen
*Birger Dahlberg
Johannes Arnesen
Ingebrigt Olsen Salhus
Theodor E. Hansen
*Reinholdt Gaarder

Wilhelm Nilsen
Elias Rigstad
Rasmus Smøraas
*Severin Borge
*Annianias Bendiksen
Adolf Larsen
*John Egeland
*Karl Hertzig
*Elias Nilsen

1955:

*Erling Corneliussen
*John Drange
*Johan Eilertsen
*Gustav B. Gundersen
Johan Haagenzen

Harald Johannessen
*Monrad Johannessen
*Alvhild Rostrup Kristiansen
*Aksel Larsen
*Trygve Lie
*Leonhard Ludvigsen
*Trygve Olsen
*Olaf Paulsen
*Olaf Skage
*Olaf Smøraas
*Jacob Aasmul

1958:

*Alfred Johnsen
*Olaf Erikstad
*John Eriksen

De medarbeidere hvis navn er merket * er fremdeles i fullt virke ved bedriften.

BBBs grunnlegger og første direktør
Paul Scholz

Normann Carlsen
salgssjef, ansatt 1929

BBBs nåværende direktør
Per Valebjørg

Reidar Eide
kontorsjef, ansatt 1951

Einar Idsal
trykkeribestyrer, ansatt 1956

Bedriftens daglige
ledelse

Leif Kruse-Nilsen
driftsingeniør, ansatt 1945

Grunnleggerens sønn og etterfølger
Harald Scholz

Per Holberg-Karlsen,
hovedbokholder, ansatt 1933

Øystein Vagle,
avdelingssjef, ansatt 1955

Einar Haukaas,
avdelingssjef, ansatt 1932

Alfred Johnsen,
verksmester, ansatt 1926

Lars Thorkildsen,
avdelingssjef, ansatt 1939

Dette hefte er forfattet
og arrangert av Carl O. Gram Gjesdal. Om-
slag og vignetter er tegnet av Chris Johansen.
Flyfotografiet på annen side er tatt av Rolf
Norvin i oktober 1957. De øvrige bedriftsfoto-
grafier fra nyere tid av atelier K. K. Omslaget
er trykt i silketrykk hos A/S Kunst Trykk.
Skrift 14 pkt. Monotype Baskerville. Trykt på
150 grams kunsttrykkpapir fra Saugbrugs-
foreningen. Sats, trykk, klisjeer og binding
ved A/S John Griegs Boktrykkeri, Bergen.

